schoten, toen de a.s. student ook daarop moest worden voorbereid, dat hij ook in pecuniis vrij moest zijn, om ten volle als student in de vrijheidsspheer op te groeien tot een waarlijk academisch gevormde.

J. VAN ANDEL.

Blindenzorg in Duitschland.

Dezer dagen deed een bericht in de bladen de ronde, waarin werd medegedeeld, dat men in Duitschland een onderzoek had ingesteld naar den arbeid der blinden. Dit onderzoek wees uit, dat er in verschillende plaatsen: Berlijn, Frankfort, Hamburg en Dresden, blinde rechters zijn.

Te Chemnitz is een blinde rechtskundig adviseur van de Kamer van Koophandel.

Vijftig advocaten missen het gezicht. In Berlijn is een blinde Hoogleeraar in de Theologie, te Breslau in de Philosophie en te Dresden leert een Professor zijn studenten Economie zonder zelf te kunnen zien.

Er zijn in Duitschland 14 blinde predikanten.

Verder is er een blinde zenuwarts, een veearts en hebben verschillende ingenieurs het gezicht verloren.

Men zou zoo op het eerste gezicht zeggen: hoe is het mogelijk. Als men even nadenkt, is het raadsel echter spoedig opgelost. Duitschland heeft zeer van den oorlog geleden, heeft ook een groot percentage oorlogsblinden naast de vele andere soorten gebrekkigen. Alleen aan blinden heeft het op het oogenblik 37000 gebrekkigen.

Natuurlijk is het voor een flinke persoonlijkheid, die zich over de blindheid weet heen te zetten, gemakkelijker zich weer aan zijn vroeger beroep te wijden. Als men eenmaal de studie voor predikant, ingenieur of veearts heeft volbracht en men wordt dan blind, hetzij in den oorlog of door een ongeluk in het bedrijf bijv., dan is het veel gemakkelijker om weer in zijn oude beroep terug te keeren, dan dat men als blindgeborene een dergelijke studie zou moeten volbrengen. Vandaar de groote lijst van belangrijke betrekkingen, die we als resultaat van dit onderzoek in Duitschland vinden opgegeven.

Deze lijst heeft voor ons echter maar betrekkelijke waarde, daar dergelijke gevallen slechts weinig voorkomen, ofschoon de bedrijfsongevallen niet geheel ontbreken. Een goede zorg voor de beveiliging van den arbeider weet ze in de meeste gevallen wel te voorkomen. Toch is ons een geval bekend van een bakker, die door een ongeluk zijn beide oogen verloor en die nu weer zoo goed als zonder hulp zijn bakkerij verzorgt.

Wel leert het onderzoek, hoe nuttig het is, als we eens een juist overzicht krijgen van de aantallen gebrekkigen en wat ze vóór werk in de maatschappij verrichten. Het verdient dan ook niet anders dan toejuiching, dat de bekende Nederl. Vereeniging tot bevordering van den arbeid voor onvolwaardige arbeidskrachten (A. V. O.) bezig is bij de aanstaande volkstelling tevens een telling van onvolwaardigen te organiseeren. In sommige plaatsen: Arnhem, Haarlem, heeft men reeds een telling verricht. Op deze wijze komt men tenminste eenigszins op de hoogte van den omvang van het euvel.

Tevens zal de Rijksinspectie een onderzoek instellen naar de werkzaamheden, die de onvolwaardige arbeidskrachten nu al verrichten. Een onderzoek dus als in Duitschland. We zien met belangstelling de resultaten van het onderzoek tegemoet.

Zeist. G. A. ALDUS.

PERSSCHOUW

Een 300-jarig jubileum.

In het „Handelsblad" van 9 Dec. (Avondblad) vonden we een interessant artikel, naar aanleiding van het feit, dat 300 jaar geleden de genezende werking van de kinabast (kinine) werd geconstateerd. Omtrent de ontdekking van dit feit lezen we als volgt:

Een van de merkwaardigste musea, die ik heb bezocht, is het Wellcome Historical Medical Museum in Londen. Dr Wellcome (hier in Nederland bekend door de Engelsche pharmaceutische firma Burrough and Wellcome) heeft met zeer groot geduld en speurzin een buitengewoon belangrijke verzameling bijeengebracht van alles wat op geneeskunst betrekking heeft, bij alle volken en gedurende alle tijden. Het museum organiseert af en toe ook voordrachten en zoo zijn thans aangekondigd twee feestelijke middagen en avonden op 8 en 10 December, waarop plechtig herdacht zal worden het voor de menschheid zoo belangrijke feit, dat vóór driehonderd jaar de koortsgenezende werking van den kinabast werd ontdekt. Een ervan zal gepresideerd worden door onzen gezant te Londen en daar zal o.a. Prof. v. d. Wielen, hoogleeraar in de pharmacie in Amsterdam, een feestrede uitspreken.

Ongetwijfeld zal ook in dit dagblad wel over het feest worden gerapporteerd; voor mij was het echter een aanleiding om hier iets over de geschiedenis en de beteekenis der kinine te vertellen. Allereerst dan de geschiedenis.

Conizares, een Spaansch magistraat in Ecuador, is de eigenlijke ontdekker. Hij genas met een aftreksel van de bast van den kinaboom de gravin van Chinchon, de vrouw van den onderkoning van Peru. Zij was zoo verheugd over haar genezing, dat zij besloot de heilzame werking van de stof meer algemeen bekend te maken en zij vond hierbij steun bij de Jezuieten onder kardinaal De Lugo in Peru, die op haar verzoek bast verzamelden en naar Spanje zonden. Merkwaardig was, dat het bastaftreksel bij de inheemsche bevolking in Peru en Ecuador niet bekend was, zoodat men hier niet te maken heeft met een volksgeneesmiddel, zooals bij zoo vele andere plantenextracten. Het „poudre de la comtesse", of de „Jezuietenberg" werd spoedig in Europa bekend: Karel de Tweede van Engeland werd door zijn geneesheer Robert Talbor genezen met een aftreksel van den bast; hij verhief hem daarvoor in den adelstand en dit feit en het boekje van Talbor: „Talbor's wonderful Secret for cureing Agues and Feavers" bracht de kina in het brandpunt der belangstelling van de 17e-eeuwsch medico en pharmaceuten. Het is wel merkwaardig, dat in het land van herkomst zelve de werking der kinine nog in de 18e eeuw vrijwel onbekend was: de bekende ontdekkingsreiziger de la Condamine vertelt in zijn verhaal over zijn reizen in Zuid-Amerka (van 1735—1745), dat hij met uit Frankrijk meegebrachten kinabast een Spaanschen Creool genas, die al een jaar geplaagd werd door de derdedaagsche koorts en die nooit van het middel had gehoord, dat in zijn eigen land groeide.

De geschiedenis van de kinine.

Ook de kinine heeft haar historie. Daaromtrent licht bovengenoemd artikel ons als volgt in:

Hoewel wij thans weten, dat kinine feitelijk alleen een goed geneesmiddel is tegen malaria en bij andere koortsen slechts symptomatisch kan helpen, werd het in de 17e en 18e eeuw bij allerlei koortsachtige ziekten gebruikt, en welhaast geen geneesmiddel verheugde zich meer in de waardeering van medico en leeken dan het aftreksel van den kinabast. In de 17e eeuw beschreef Linnaeus den kinaboom en noemde ter eere van de gravin de Chinchon het geslacht, waartoe de boom hoorde, Cinchona; hij vergiste zich in de spelling en liet in de eerste lettergreep de h weg.

Bijna 200 jaar na de ontdekking, in 1820, komt dan een verdere vooruitgang: twee jeugdige Fransche apothekers deelen aan de Académie des Sciences te Parijs mede, dat het hun gelukt is uit den kinabast twee stoffen te isoleeren, de kinine en de chinchonine, die beide in staat zijn de bekende werking van den kinabast uit te oefenen, echter in veel sterkere mate. De ontdekking van Pelletier en Caventou wordt onmiddellijk naar waarde geschat en men beijvert zich allerwegen de kinine zuiver af te scheiden en in plaats van het poeder van den bast of de aftreksels ervan te gebruiken.

In de 19e eeuw wordt het koortsmiddel dan meer en meer geappreciëerd, vooral door de verovering van Algerië door de Franschen. Algiers werd in 1830 ingenomen, maar de Fransche soldaten stierven als ratten aan de koorts en men dacht er reeds over om dit ongezonde land te verlaten, toen de kinine redding bracht. Een officiëel rapport deelt mede, dat van 1100 manschappen, die in Juni ontscheept waren, er in October nog maar 300 in leven waren, die echter reeds den dood in de schoenen droegen, want op het eind van het jaar waren er nog maar 80 over.

In 1833 stierven van de 5500 man 1100; toen waren alle kolonisten, die in 1830 naar Algerië waren vertrokken, dood.

In 1836 paste een jong militair arts, Maillot, de kinine als geneesmiddel toe en direct verminderde de sterfte; korten tijd daarna konden de Franschen, dank zij uitgebreide kininisatie, hun kolonisatiepogingen doorzetten.

Niet te verwonderen is het, dat toen Caventou, bijna tachtig jaar oud, toevallig in Toulon kwam en daar met zijn vrouw een oorlogsschip wilde bezichtigen, hij door den admiraal van het eskader Bonet Villaumez met militaire eerbewijzen aan boord werd ontvangen en aan dien état major werd voorgesteld als de man, aan wien verreweg de meesten van de heeren hun leven te danken hadden.

Ook bij ons in Indië bleek de kinine een noodzakelijk geneesmiddel en dus besloot men te trachten de kinaplant uit Peru naar Indië over te brengen. De botanicus Haskarl werd hiervoor uitgezonden en in 1854 verzamelde deze met zeer veel moeite kinaplanten in Zuid-Amerika en bracht deze naar Java over. Het fregat „Prins Frederik der Nederlanden" volbracht deze zending en zonder twijfel is dit wel het beste humanitaire werk, dat een oorlogsschip heeft verricht, zooals in de Hollandsche monografie over de kina en kinine wordt opgemerkt.

De cultuur op Java gelukte; in 1860 probeerde de Engelschman Markham de invoering naar Britsch-Indië en ook daar werden plantages met kinabomen beplant. In 1861 werden de bewoners van Ecuador bang, dat de winstgevende handel in kinabast hun zou ontgaan en verbood de wetgevende macht den uitvoer van kinaplanten en kinazaad. Maar toen was het te laat en waren er al kinaplanten in Azië gegroeid.

Gelukt is de cultuur alleen op Java, op Sumatra, op Ceylon, op San Thomé en in sommige deelen van Britsch-Indië. In 1880 was de cultuur op Ceylon de belangrijkste; in 1893 is echter de Ned.-Indische productie al belangrijker; thans levert Java 90 pCt. van de totale wereldproductie. Hoe dit komt, is te verklaren uit het feit, dat men meer en meer in plaats van het aftreksel van den bast of het mengsel van alcaloïden, dat daarin aanwezig is, de voorkeur geeft aan het gebruik van de zuivere kininepreparaten.

Welk een zegen heeft onze God in de laatste 300 jaar door dit middel aan de menschheid gegeven!

Decadentie.

Ons werd toegezonden een advertentie uit „De Gooi en Eemlander". Voor de toezending onzen dank.

Deze advertentie is een overlijdensbericht. Het bericht werd afgedrukt zonder rouwrand.

Onder aan de advertentie, die het sterven meldt van Margaretha Maria Willink (Tante Greet), staat het volgende:

De teraardebestelling zal plaats hebben Zaterdag 6 December a.s. te half twee uur op de Algemeene Begraafplaats te Blaricum.

Vertrek van het sterfhuis één uur.

Bezoeken kunnen niet worden afgewacht, evenwel zijn bloemen en belangstellenden bij de begrafenis hartelijk welkom. Vooral geen hooge zijden of kachelpijpen, maar wel in gewoon dagelijksche kleeding en in opgewekte stemming.

Dit alles op speciaal verzoek van Greet.

Dit is toch wel een heel erge uiting van „den geest van den tijd".

In alle tijden van de historie had men eerbied voor den dood.

En placht men bij een doode althans iets van den ernst des levens, zooal niet te verstaan, dan toch te ondergaan.

Alleen tijden van de ergste decadentie maakten daarop een uitzondering.

Beleven wij zulk een tijd?

Groote Stadskerken.

Het vraagstuk van de kerksplitsing in de groote steden heeft lang en veelzijdig de aandacht getrokken. Ds Lindeboom schrijft nu in het „N.-Holl. Kerkbl." het volgende:

We gaan vooruit.

In tegenstelling met enkele jaren geleden is er thans vrij wel niemand, die het opneemt voor het behoud der ééne, ongedeelde groote-stads-kerk. Niet slechts de parochie-indeeling — met behoud van den éénen kerkeraad — (zooals b.v. in de Geref. Kerk van Delft) maar vooral de meer radicale kerksplitsing — het uiteenvallen van de ééne stadskerk in meerdere zelfstandige kerken — begint gaandeweg meer voorstanders te krijgen.

Ook in Hervormden kring.

Daarvan vertelt Ds W. A. Hoek in het „Algemeen Weekblad". Met een drietal voorbeelden wijst hij aan, dat het „concreet kerkherstel" moet worden gezocht in de richting van het „afgebakende terrein".

Het eerste is, dat van Dr de Vrijer en de Oude Kerk. De Oude Kerk was een verlaten kerk geworden. En de kerkeraad wilde haar sluiten. Maar Dr de Vrijer verzette zich. Begeerde en kreeg de om die kerk gelegen wijk. En vond zijn ambtgenooten bereid door ruiling van beurten mee te werken, dat hij minstens 30 maal per jaar in zijn wijkkerk kan optreden.

Het resultaat was verrassend. „De oudste Amsterdamsche kathedraal doet het weer", schrijft Ds Hoek, en hij laat volgen:

„Geef een man, toegerust met behoorlijken arbeidslust, pastorale en homiletische gaven, de gelegenheid zijn krachten op een afgebakend terrein te ontvouwen, laat hem door de week naar den Zondagmorgen en Zondagsmorgens naar de week toe werken, met één woord, herstel de verbroken harmonie tusschen herder en leeraar, en een apathische kerk leeft op met een apathische wijk."

Gelijk bekend, wordt als een der hoofdbezwaren tegen kerksplitsing aangevoerd, dat de menschen zóó aan het rondpreeken zijn gehecht, dat ze zich niet zullen laten binden aan de prediking van een of twee dominees.

Daarom is het goed, aandacht te geven aan het tweede en derde voorbeeld, door Ds Hoek genoemd.

„De zelfstandige randgemeente Watergraafsmeer, tot voor enkele jaren bepreekt door geheel den Amsterdamschen predikantencyclus plus enkele uitverkorenen van buiten, zag sedert zij een eigen voorganger bezit, het gehoor ook in de avonddiensten met minstens 50 pct. vermeerderen."

't Loslaten van 't rondpreek-systeem bracht dus in Watergraafsmeer gunstig resultaat. Terwijl het invoeren ervan in Amsterdam-Noord op een teleurstelling uitliep.

„Zoolang Amsterdam-Noord nog slechts een evangelisatie bezat, maar met vasten predikant, zat er groei in het werk... Onder het regime van Ds Koningsberger werd de Bethlehemskerk in gebruik genomen, die al spoedig alle allures vertoonde van een nieuwe kerk, waar de gemeente uit zou groeien. Doch sedert Ds Koningsberger officiëel predikant van Amsterdam werd, en in 15 kerken mede ging wentelen, terwijl 29 andere dominees door zijn kerk draaien, is het gevaar van een te kleine Bethlehemskerk radicaal bezworen. Nu kan het voorkomen, dat zij zelfs op een eersten Paaschmorgen matig is bezet."

Zelfs de meest verstokte tegenstander van decentralisatie zal aan deze voorbeelden niet alle beteekenis kunnen ontzeggen.

„De positieve consequenties", schrijft Ds Hoek terecht, „zijn helder als de onbewolkte dag".

Inderdaad — feiten bewijzen.

En dat vaak beter dan redeneeringen.

J. W.